

نقش هوش مصنوعی در آینده انقلاب

یادداشتی در سالروز پیروزی انقلاب اسلامی ایران

همان‌طور که می‌دانیم انقلاب اسلامی ایران که با خیزش وسیع مردم و همراهی تمامی اقشار اجتماعی در سال ۱۳۵۷ به پیروزی رسید، تنها یک تحول سیاسی نبود، بلکه سرآغاز تغییرات عمیقی شد در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و علمی کشور. تفاوت‌های علمی و فرهنگی پیش و پس از انقلاب و آنچه امروزه به‌روشنی در بستر جامعه می‌توان مشاهده کرد، حاکی از جنبه‌های مهمی در این تحول بزرگ بوده است، از جمله: تأکید بر استقلال علمی، پرورش استعداد‌های فراوان در نظام آموزش عالی و توسعه فناوری‌های نوین.

شعارهای هر انقلاب، بازتاب‌دهنده ایدئولوژی، اهداف و ارزش‌های حرکت مردمی است. انقلاب اسلامی ایران نیز از این قاعده مستثنی نیست و شعارهای آن تفاوت‌های چشمگیری با سایر انقلاب‌های بزرگ جهان دارد. این تفاوت‌ها ناشی از ماهیت دینی، فرهنگی و اجتماعی انقلاب ایران در مقایسه با سایر انقلاب‌ها، به‌ویژه انقلاب‌های فرانسه (۱۷۸۹)، روسیه (۱۹۱۷) و آمریکا (۱۷۷۶) است.

واضح است که انقلاب اسلامی ایران ماهیتی دینی دارد. در حالی که سایر انقلاب‌های جهان بر پایه اندیشه‌های سکولار و حذف مذهب از سیاست شکل گرفتند. آن انقلاب‌ها بیشتر بر آزادی و برابری بدون مداخله دین تأکید داشتند. در مقابل، تمامی شعارهای انقلاب اسلامی ایران مبتنی بر ارزش‌های دینی و اسلامی بودند.

از دیگر مختصات انقلاب اسلامی ایران تأکید بر مقابله با نفوذ قدرت‌های خارجی در فرهنگ، سیاست و اقتصاد کشور بوده است. شعار «نه شرقی، نه غربی، جمهوری اسلامی» نشان‌دهنده مخالفت با هرگونه وابستگی به ابرقدرت‌های جهانی است.

اگر چه در انقلاب‌هایی مانند انقلاب روسیه می‌توان شعارهای عدالت‌محور را مشاهده کرد، اما مبتنی بر رویکردی مارکسیستی و مادی‌گرایانه‌اند، شعارهایی مانند: «کارگران جهان، متحد شوید» بر پایه مبارزه طبقاتی بود. انقلاب اسلامی ایران در رویکردی متفاوت، عدالت را در چارچوب عدالت الهی و آموزه‌های اسلامی تعریف کرد. در کشور ما فقط قشر کارگر نبود که بازوی مؤثر در انقلاب را شکل داد، بلکه تمامی اقشار و طبقات اجتماعی به میدان آمدند.

در حالی که انقلاب‌های غربی مانند انقلاب فرانسه، بر عقل‌گرایی افراطی، لیبرالیسم، ایده‌های فلسفی روشنگری و ناسیونالیسم تکیه داشتند، انقلاب اسلامی ایران مردم را در چارچوب هویت دینی و فرهنگی حفظ کرد. شعار «وحدت کلمه، رمز پیروزی» بر اتحاد جامعه حول محور ایمان و اسلام تأکید می‌نمود.

به بهانه سالروز پیروزی شکوهمند انقلاب، اشاره‌ای گذرا به توانمندی‌های فناوری نوپای هوش مصنوعی می‌اندازیم و کاربری‌هایی که می‌توانند با استفاده از توانمندی‌های بالای نیروهای انسانی داخل کشور در خدمت تحقق شعارهای انقلاب باشند، مبتنی بر رهنمودهای مقام معظم رهبری (حفظه‌الله) در بیانیه گام دوم انقلاب، سندی که در سال ۱۳۹۷ منتشر شد و نقشه راه آینده کشور را ترسیم کرد.

علم و پژوهش در گام دوم انقلاب، عامل اصلی پیشرفت کشور معرفی شده است. توسعه فناوری‌های هوش مصنوعی در دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی ایران نه تنها می‌تواند جایگاه علمی کشور را در سطح جهانی ارتقا داده و مسیر نوآوری را هموار کند، بلکه تأثیراتی که این فناوری در افزایش کیفیت و کمیت پژوهش دارد، سرعتی که ایجاد می‌کند و هم‌افزایی ناشی از یادگیری ماشینی و مدل‌های بزرگ زبانی در امر تحقیق و پژوهش، قادر است جهشی بزرگ و شگفت‌آور در پیشرفت علم رقم بزند.

هوش مصنوعی می‌تواند با تحلیل وضعیت اقتصادی کشور و ارائه الگوها و روش‌هایی برای بهینه‌سازی تولید، توسعه صنایع هوشمند و ارتقای کسب‌وکارهای دیجیتال، به رشد اقتصادی کشور کمک کند و راه دستیابی به اقتصاد مقاومتی و خودکفایی را هموار نماید.

عدالت و مبارزه با فساد از مهم‌ترین شعارهای انقلاب اسلامی و از اصول مهم ذکر شده در بیانیه گام دوم انقلاب است. هوش مصنوعی ابزاری توانمند در ساماندهی و مدیریت فعالیت‌های حکمرانی است که با افزایش شفافیت در فرآیندهای دولتی، بهبود نظام مالیاتی و جلوگیری از رانت‌خواری، به تحقق عدالت اجتماعی کمک می‌کند.

استفاده از هوش مصنوعی در حوزه‌های دفاعی، امنیت سایبری و تحلیل داده‌های کلان جهانی، توان دفاعی کشور را تقویت کرده و استقلال و عزت ملی را که از ارکان مهم انقلاب و بیانیه گام دوم است حفظ می‌نماید. در جهانی که تمامی دشمنان جمهوری اسلامی درصدد توسعه توان نظامی خود با کمک هوش مصنوعی هستند.

در گام دوم انقلاب بر بهبود سبک زندگی و ترویج فرهنگ اسلامی ایرانی تأکید شده است. سامانه‌ها و فناوری‌هایی که مبتنی بر هوش مصنوعی باشند قادرند در آموزش، فرهنگ‌سازی و تولید محتوای مفید و هوشمند، نقش مؤثری ایفا نموده و به ترویج ارزش‌های اسلامی و ملی کمک کنند.

از دیگر خدماتی که امید است با پیشرفت فناوری هوش مصنوعی به دست آیند، می‌توان به این موارد نیز اشاره کرد: توسعه اقتصاد دانش‌بنیان به‌عنوان جایگزینی برای اقتصاد وابسته به فروش نفت خام، گاز و سایر منابع طبیعی، با رشد صنایع نوین دیجیتال، توسعه سامانه‌های تشخیص پزشکی، بهداشت، درمان از راه دور، تحلیل داده‌های سلامت اجتماعی و فرصت دسترسی عادلانه به خدمات درمانی، رشد و گسترش آموزش‌های مجازی و شخصی‌سازی شده متناسب با نیاز هر فرد، خصوصاً برای مناطق محروم، مبتنی بر آمایش سرزمینی و در جهت تحقق عدالت آموزشی، افزایش نظارت دقیق بر عملکردهای مدیران برای مبارزه با فساد مالی و اداری و شناسایی هوشمند تخلفات که نقش مهمی در حمایت از مستضعفان و بهبود کیفیت زندگی آنان خواهد داشت. کاهش فاصله طبقاتی با یافتن بهترین الگوی توزیع منابع و بهینه‌سازی یارانه‌های دولتی. سامانه‌های هوشمند با پیش‌بینی آب و هوا و مدیریت منابع آب و نیازهای روز بازار، در افزایش بهره‌وری کشاورزی و دامداری نقش مهمی دارند.

در سالروز پیروزی انقلاب اسلامی، باید به این حقیقت توجه داشت که آینده کشور در گروی توسعه فناوری‌های نوین، از جمله هوش مصنوعی است. همان‌گونه که انقلاب اسلامی مسیر استقلال و پیشرفت را برای ایران گشود، هوش مصنوعی می‌تواند ابزاری برای تحقق آرمان‌های انقلاب باشد. سرمایه‌گذاری در این حوزه و حمایت از نخبگان و شرکت‌های دانش‌بنیان و برنامه‌ریزی جامع ملی هوش مصنوعی، بحول و قوه الهی جایگاه ایران را در میان کشورهای پیشرو در عرصه فناوری تثبیت می‌کند و بی‌تردید با نصرت پروردگار آینده‌ای روشن‌تر برای ملت ایران رقم خواهد زد.

